

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика забезпечення економічної безпеки держави

Галузь знань

01 «Соціальні і поведінкові науки»

052 «Політологія. Національна безпека»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3 від 29 січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політологія
Викладач (-і)	Доцяк Ігор Іванович
Контактний телефон викладача	050 433 34 32
Е-майл викладача	i_docyak@ukr.net ; igor.dotsiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредити ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок 15.00 – 17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна « Політика забезпечення економічної безпеки держави» належить до переліку нормативних дисциплін циклу загальної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Політологія. Національна безпека» і вивчається у 6 семестрі. Вона спрямована на формування у студентів системи компетентностей щодо розуміння теоретичних основ та загроз фінансово-економічній безпеці України, шляхів подолання негативних фінансово-економічних тенденцій в економіці нашої країни, напрямів забезпечення стабільності Української держави. Вивчення цього курсу сприятиме формуванню наукового світогляду, демократичної політичної культури майбутніх фахівців у сфері національної безпеки. Практичні заняття, передбачені дисципліною, покликані забезпечити якісне самостійне формування студентами умінь критичного мислення, здатності формулювати та відстоювати свої політичні та світоглядні позиції, політичній соціалізації особистості.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Вивчення дисципліни передбачає з'ясування суті, функцій та особливостей економічної, фінансової, бюджетної, грошово-кредитної безпеки в Україні; набуття навичок з аналізу ефективності заходів держави із забезпечення фінансово-економічної безпеки нашої країни. Завдання дисципліни полягають у: з'ясуванні суті і функцій фінансово-економічної безпеки держави; характеристиці складових фінансової безпеки України, безпеки бюджетної та грошово-кредитної системи держави, банківської безпеки Української держави; у виявленні впливу виведення коштів в офшори на стан фінансово-економічної системи України; в аналізі фінансових ризиків у діяльності державних підприємств, установ та банків; у з'ясуванні функцій основних державних структур, що забезпечують фінансово-економічну безпеку України..</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>ІК</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній та безпековій сферах, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням теорій та методів політичної науки.</p> <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <p>СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.</p>	
5. Програмні результати навчання	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти володітимуть наступними компетентностями:</p> <p>Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності. РНО3. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності. РНО9. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.</p>	

- PH10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- PH11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
- PH13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
- PH17. Використовувати законодавство, вітчизняний та зарубіжний досвід у сферах забезпечення національної безпеки, здійснювати науковий аналіз її сучасного стану.
- PH18. Виявляти загрози національній безпеці держави у відповідних сферах, тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток сценаріїв виникнення надзвичайних ситуацій (аварій, катастроф тощо), узагальнювати та аналізувати причини їх виникнення, розробляти та організовувати проведення заходів із протидії актуальним і потенційним загрозам.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	Політологія. Наці. безпека	3-й	Н

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	прак. заняття	сам. роб.
Тема 1. Економічна безпека держави: суть і структура.	2	2	8
Тема 2. Основні аспекти економічної безпеки	2	2	8
Тема 3. Економічні злочини як загроза економічній безпеці держави	2	2	8
Тема 4. Корупція як загроза економічній й безпеці держави	2	2	8
Тема 5. Тіньова економіка в системі загроз національній безпеці	2	2	8
Тема 6. Недобросовісна конкуренція як загроза національній безпеці держави	2	2	6
Тема 7. Внутрішньо економічна безпека України	2	2	10
Тема 8. Зовнішньо економічна безпека України	2	2	10
Тема 9. Фінансова безпека в системі економічної безпеки держави	4	4	10
Тема 10. Поняття бюджетної безпеки держави та загрози національним інтересам у бюджетній сфері	2	2	10
Тема 11. Грошово-кредитна політика та її взаємозв'язок з грошово-кредитною безпекою	2	2	10
Тема 12. Вплив валютного ринку на фінансову безпеку держави	2	2	8
Тема 13. Безпека банківської системи	2	2	6

як складова фінансової безпеки держави					
Тема 14. Суб'єкти та механізми політики забезпечення економічної безпеки держави		2	2	10	
ЗАГ.:		30	30	120	
7. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
	90 – 100	A	відмінно	зараховано	
	80 – 89	B	добре		
	70 – 79	C			
	60 – 69	D	задовільно		
	50 – 59	E			
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		
Вимоги до письмових робіт	<ol style="list-style-type: none"> Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу; Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання; Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими; Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки; Вміння робити висновки з розглянутих питань; Вміння аналізувати джерела 				
Семінарські заняття	<p>Загальні критерії оцінювання:</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати</p>				

	набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами
Самостійна робота та індивідуальне завдання	Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю. Індивідуальне завдання – написання есе на запропоновану тему
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установлений термін та отримав менше 25 балів за поточний контроль не допускається до складання іспиту направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – іспит Письмова робота (в білеті по 4 питання, з яких перші три оцінюються максимально 15 балами, четверте (тестове) – 5 балів. Загальна кількість – 50 балів. Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.

8. Політика навчальної дисципліни

Студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>.

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача кожного вівторка о 15.00.

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Прометеус (рекомендований

курс <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/financial-education-for-teachers/>), НАБУ курс <https://study.nazk.gov.ua/kursi/courses/osnovi-antikoruyciyi-dlya-vsih-i-kozhnogo/>, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

1. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
2. Доцяк І. Економічна безпека України в умовах війни // Криза сучасної системи міжнародної безпеки: українська формула миру. Матеріали міжнародної наукової конференції. Львів, 21 квітня 2023 р. / Упорядники: М. Мальський, Р. Вовк, О. Кучик. Л: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023. 145 с., с.51-54
3. Економічна безпека держави: навчально-методичний посібник / Живко З.Б., Черевко О.В., Копитко М.І., Зачосова Н.В., Живко М.О., Серета В.В., Занора В.О., Бісевич А.В.; за ред. Живко З.Б. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 240 с.
4. Карлін М. І. Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. Київ: Кондор. 2020. 416 с.
5. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.
6. Наконечна Н. В. Ризики та загрози фінансовій безпеці України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. Львів : ЛьвДУВС, 2012. Вип. 2. С. 90–95.
7. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: Закон України Голос України від 22.12.2022р.№ 361-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
8. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>«».
9. Сухоруков А. І., Мошенський С. З., Петрук О. М. Національна економічна безпека : навч. посіб. / за ред. А. І. Сухорукова. Житомир : ПП «Рута», 2010. 384 с.
10. Тенденції тіньової економіки в Україні у 2018 році. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki>
11. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення : монографія / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, В. В. Каркавчук ; за ред. Т. Г. Васильціва. Львів : Видавництво, 2012. 386 с.